

Driemaandelijks tijdschrift van
Natuurpunt De Ratel - Nevele
36ste jaargang - nummer 2
april - mei - juni 2024

P006418

natuurpunt

De Ratel

**VINDERHOUTSE
BOSSEN 5 MEI**

**KALEVALLEI
LANDEGEM 22/6**

**VERSLAG
VORTE BOSSEN**

**NIEUWS UIT DE
OUDE KALE**

**OVERWINTERENDE
OOIEVAAR**

KORT GENOTEERD

BOEKBESPREKING

VERKIEZINGEN

Colofon

Dit is het tijdschrift van 'Natuurpunt De Ratel - Nevele', afdeling van Natuurpunt vzw in 9850 Nevele, Vosselare, Hansbeke, Poesele, Landegem en Merendree

Lid worden van Natuurpunt kan door overschrijving van 38 euro op rekeningnummer BE17 2300 0442 3321 van Natuurpunt vzw, Coxiestraat 11, 2800 Mechelen of via <https://www.natuurpunt.be/steunen/lidmaatschap/inschrijven>

Voor meer informatie over onze Natuurpuntafdeling en onze activiteiten kunt u terecht op www.natuurpunt.be/nevele of bij het Dagelijks Bestuur:

- Dries Gryffroy (voorzitter),
09 371 84 33,
dries.gryffroy@scarlet.be
- Peter De Groote (secretaris),
09 371 86 02,
peter.de.groote1@telenet.be
- Alain Devreese (ledenadministratie - tijdschrift),
0486 69 05 74,
alain.devreese@telenet.be
- Toon Spanhove (conservator Vallei van de Oude Kale),
0497 02 02 72,
toonspanhove@hotmail.com

of de overige Bestuursleden:

- Stephan Boulez,
stephan.boulez@arteveldes.be
- Valérie Lehouck,
valerielehouck@gmail.com
- Mark Waelbroeck,
marc.waelbroeck@telenet.be
- Ignace Van Dingenen,
ignace.van.dingenen@skynet.be
- Mark Claeys,
claeyscoppens@skynet.be
- Rinus Vuylsteke,
rinusvuylsteke@gmail.com
- Luc Vyncke,
luc.vyncke6@telenet.be

Voor reacties op artikels in dit tijdschrift, vragen en suggesties, eigen artikels, waarnemingen... kunt u steeds terecht bij één van bovenstaande contactpersonen of op ons algemeen e-mailadres: **natuurpuntderatel@telenet.be**

Werkten mee aan dit nummer: Toon Spanhove, Peter De Groote, Ignace Van Dingenen, Luc Vyncke en Alain Devreese (redactie)

met de steun van

!Deinze
Het Land van Nevele

DIGITALE NIEUWSBRIEF

Natuurpunt De Ratel - Nevele heeft ook een digitale nieuwsbrief.

Op (on)regelmatige tijdstippen, tussen onze gewone tijdschriftjes door, bezorgen wij die op je e-mailadres indien u dat wenst.

Voor ons een snelle en goedkope manier om jullie op de hoogte te brengen van actuele gebeurtenissen of activiteiten en/of jullie te herinneren aan reeds eerder in het tijdschrift meegedeelde zaken.

Wie deze nieuwsbrief nog niet ontvangen heeft en beschikt over een e-mailadres, kan een berichtje sturen naar ons mailadres natuurpuntderatel@telenet.be en we nemen je graag in onze lijst op.

www.natuurpunt.be/nevele

Facebook: Natuurpunt Nevele

Website van Natuurpunt en Partners Meetjesland:

www.NPMeetjesland.be

www.natuurpunt.be

Activiteiten mei - juni 2024

zondag 5 mei - OCHTENDWANDELING in de VINDERHOUTSE BOSSEN

De Vinderhoutse bossen (vroeger bekend onder de naam Hoost-Schaever) bestaat uit een oude boskern van ongeveer 80 ha groot. Het werd door de stad Gent uitgeroepen tot één van de stadsbossen. Zowel Natuurpunt Gent als het Agentschap voor Natuur en Bos hebben vrij recent bosuitbreiding gerealiseerd rond deze oude kern. Het doel is dat het bos de komende jaren zou uitgroeien tot een stadsbos van 500 ha groot, dat overigens nauw aansluit bij onze Vallei van de Oude Kale.

Bepaalde delen van Hoost-Schaever zijn terug te vinden op de kaart van Ferraris die dateert uit de 18de eeuw. Het overgrote deel bestond vroeger vooral uit elzenbroekbos waar op vrij grote schaal populieren werden aangeplant.

Het meest westelijke deel is hoger gelegen en is geëvolueerd naar een gemengd loofbos met Zomereik, Linde en Haagbeuk. Bosanemoon

en Slanke sleutelbloem tooien in het voorjaar de bosbodem. In de lager gelegen delen van het bos treffen we er kleine pollen Muskuskruid, Zenegroen, Grote keverorchis en Eenbes aan. De Kleine ijsvogelvlinder en de Iepenpage zijn er parels onder de dagvlinders.

Op de ochtendwandeling richten we ons uiteraard vooral op onze (zang)vogels, die begin mei hun uitbundige zang laten horen. Gids Geert Spanoghe loodst ons door de Vinderhoutse Bossen, en onderweg kunnen we naast de gewone tuinsoorten ook hopen op boomklever, nachtegaal, kleine bonte specht en wie weet reeds een vroege boomvalk of wespendif.

Praktisch:

- Afspraak: om 6u 's ochtends op de parking portaal Leeuwenhof, Beekstraat 46, 9031 Drogenen
- Deelname is gratis, maar wel graag inschrijven op <https://www.natuurpunt.be/agenda/ochtendwandeling-in-de-vinderhoutse-bossen-15747>

zaterdag 22 juni - Avondwandeling in de Kalevallei te Landegem

We maken een avondwandeling in de Vallei van de Oude Kale te Landegem. 5 jaar geleden startten hier de eerste werken voor de hermeandering van de beek. Deze winter vond het tweede deel van de werken plaats. We nemen een kijkje in beide delen van het natuurgebied tussen Landegem- en Merendreebrug, bekijken de resultaten van de werken en hebben uiteraard oog voor wat de natuur ons die avond biedt: volop plantenbloei, kwakende kikkers, zoemende insecten, en fluitende vogels. We eindigen met een drankje in het stationsgebouw.

Praktisch:

- Afspraak: om 18u30, Onder 't Perron / station, Stationsstraat 95, Landegem
- Deelname is gratis, maar wel graag inschrijven op <https://www.natuurpunt.be/agenda/avondwandeling-in-de-kalevallei-te-landegem-16871>

Wandeling in de Vorte Bossen: een verslag

Onder een licht bewolkte hemel met af en toe mooie opklaringen verzamelden op paasmaandag 1 april 28 deelnemers op de plaats van afspraak aan de Krommekeerstraat 19A, ter hoogte van boomkwekerij De Bel te Kruiskerke (Ruisselede). Gids was Frank Debeil, conservator van het gebied (foto rechts).

Deze verkennende landschapswandeling van ca. 5 km verliep overwegend via het Bruwaanpad met een occasioneel bezoek aan een deelgebied dat niet toegankelijk is voor het publiek.

Net buiten de woonkern van Kruiskerke liggen twee interessante bosgebieden naast elkaar. In het westen liggen de Vorte Bossen, in het noorden heb je het Parochieveldbos en het Bruwaanbos.

De Vorte Bossen is een natuurgebied van 51 ha groot, gelegen tussen Doomkerke en Kruiskerke op het grondgebied van Ruisselede. Het is eigendom van Natuurpunt en wordt beheerd door de regionale afdeling 'De Torenavalk'.

Zo'n 250 jaar geleden was het Parochieveld-Bruwaanbos nog een uitgestrekt heidegebied: 't Ruisleeds Veld, een uitloper van het Bulskampveld. Vanaf begin 19de eeuw probeerde men om die gronden te ontginnen. Het gebied werd ingedeeld in vierkante blokken en bebost met naaldbomen. Op de randen werden dreven aangeplant, meestal met beuken. Dat patroon is grotendeels bewaard gebleven.

Bruwaanpad, Bruwaanstraat, Bruwaanbos. De naam 'Bruwaan' verwijst naar 'Borrewaen' en gaat terug naar de middeleeuwen. Vlak bij dit pad lag toen een 'mote', een woonplaats op een kunstmatige heuvel, vaak omgeven door één of meer wallen of grachten.

De site van de Borrewaen wordt al vermeld in 1242 en wordt duidelijk beschreven op een kaart uit 1616. Ook op een kaart daterend uit 1828 staat de site 'den bruwaan met de mote' nog vermeld. Nu ... is er niets meer van terug te vinden.

Tot in de 17de – 18de eeuw lagen er in het deelgebied Vorte Bossen Noord diverse veldvijvers die ontstonden in de middeleeuwen voor het kweken van vis (karpers).

De bodem in dit natuurgebied is zeer verscheiden: er komen zowel arme, droge zandgronden voor als voedselrijke natte kleigronden. Hierdoor is ook de flora en de fauna van het gebied zeer verscheiden. In Vlaanderen zijn er maar weinig plaatsen waar men op zo'n kleine oppervlakte een zo grote verscheidenheid aan bostypes en vegetaties aantreft: van beekbegeleidende bossen met tapijten van voorjaarsbloeiërs tot de droge, zandige koppen met eiken, berken en dennen. Deze beekbegeleidende bossen vormen bijzonder waardevolle ecosystemen die een belangrijke rol vervullen in waterbeheer, biodiversiteit én natuurbehoud.

Zo nemen de heiderelictjes en de alluviale bosbestanden langs de Wantebeek binnen de Europese Unie een unieke positie in. De EU wil een financieel duwtje in de rug geven bij de uitvoering van voorbeeldprojecten en richtte hiervoor het LIFE+natuurfonds op.

Door het LIFE+project 'Vlaams Veldgebied' werkt Natuurpunt in de Vorte Bossen aan het herstel van de bijzondere natuurwaarden.

Op de drogere, voedselarme zandgronden vinden we naaldbossen (met o.a. grove den en lork), maar ook eiken- en berkenbossen met varens (o.a. adelaarsvaren) en bramen in de ondergroei. Ook typische heideplanten waaronder struikheide, pijpenstro en tormentil tref je aan.

Langs de Wantebeek en de Pachtebeek vinden we daarentegen zeer natte gronden.

Deze bestaan uit zeer voedselrijke klei. Het beekbegeleidend bos dat hier groeit is zeer gevarieerd en bestaat uit populier, es, zomereik, zwarte els en olm. Een zeer bijzondere soort die hier gevonden wordt, is de steel- of fladderiep (foto links) die in Vlaanderen slechts op enkele plaatsen voorkomt. Bovendien zijn de aanwezige exemplaren zeer oud !

In het voorjaar vormen zich tapijten van voorjaarsbloeiers in het bos: muskuskruid, speenkruid, bosanemoon, slanke sleutelbloem, maagdenpalm, winterpostelein (zie foto piccollage), alsook gele dovenetel, dalkruid en op één plaats een begroeiing met eenbes.

In deze loof- en naaldbossen broeden o.a. de bosuil, de buizerd, de groene specht en grote bonte specht en ook talrijke zangvogels waaronder kuifmees, zwarte mees, boomklever, roodborsttapuit.

Onderweg konden we een buizerd spotten die zijn territorium afbakende en hoorden we de baltsroep van een bonte specht. Ook tjiiftjaf was duidelijk alomtegenwoordig op het achterplan.

Naast het voorkomen van alpenwatersalamander en kleine watersalamander blijkt ook de vinpootsalamander in een aantal poelen aanwezig te zijn.

Voor deze laatste doelsoort werden plaatselijk poelen gegraven

Zoals vastgelegd in het beheerplan heeft 'de Torenvalk' de taak op zich genomen om het beheer in de Vorte Bossen te organiseren.

Een groot deel van het bos kent een omvormingsbeheer naar niets doen.

Omgevallen bomen blijven liggen: talloze insecten (kevers) en zwammen leven immers op het dode hout (foto).

Er werd duidelijk gekozen voor middelhoutherstel, en dit over een oppervlakte van 5,5 ha omdat er zeer duidelijke natuurwaarden aanwezig zijn aan deze beheersvorm. Na het hakken krijgen de meeste bomen immers nieuwe scheuten.

Door een aantal bomen te hakken bereikt het zonlicht terug de bosbodem waar veel wilde bloemen (voorjaarsbloeiërs) en allerlei insecten zoals vlinders en zweefvliegen van profiteren.

Plaatselijk zijn kleine stukjes heide gecreëerd en zoals eerder vermeld ook enkele poelen (foto). Een stukje bos wordt samen met enkele graslanden begraaasd met West-Vlaams Rood, een streekeigen runderras.

Bij het afsluiten van deze boeiende rondleiding doorheen een pareltje van een natuurgebied overhandigde onze gids aan ieder nog een nieuwe gebiedsfolder met kaartje en uitgestippelde wandelingen.

Luc Vyncke

Overwinterende ooievaar

Sinds eind 2023 kunnen we een overwinterende ooievaar bewonderen in de Kalevallei en op de grens van Merendree en Hansbeke.

Dat is best wel speciaal: normaal overwinteren ooievaars in Afrika. Ze vertrekken eind augustus en komen pas vanaf maart terug. De zachte winters van de laatste jaren verleiden meer en meer ooievaars om in onze streken te blijven en hier hun kostje bijeen te zoeken. Die trend is al een paar jaar bezig en begon een 20-tal jaar geleden met het overwinteren in Centraal en Zuid-Spanje. Vooral het rijke voedselaanbod op Spaanse vuilnisbelten speelde hier een rol!

Ooievaars zijn met hun wit-zwarte verenkleed en rode bek en poten een opvallende verschijning. Het zijn grote vogels die gemakkelijk meer dan een meter halen en tot 4 kg kunnen wegen. Mannetjes zijn iets groter dan vrouwtjes, voor de rest zijn beide geslachten gelijk. Zingen doen ze niet, maar in de paartijd “klepperen” ze met hun snavel, een geluid dat je met niets anders kunt verwarren. Ooievaars vind je voornamelijk in vochtige valleigebieden waar ze in de weilanden op zoek gaan naar eten. Dat zijn meestal grote insecten, muizen, jonge vogels, en in mindere mate kikkers en padden. Ze broeden graag in de omgeving van mensen. Zo zijn er in Polen dorpen waar tot 30 paartjes ooievaar hun nest op de daken maken. Verder zijn schoorstenen en electriciteitspylonen erg in trek om een nest op te trekken.

Einde jaren 1900 waren ooievaars in grote delen van West-Europa een zeldzame verschijning. Het veelvuldig gebruik van insecticiden en intensieve landbouw leidde tot een gebrek aan voedsel, wat ze uit ons landschap deden verdwijnen. Het aan banden leggen van het insecticidegebruik, een toegenomen areaal beschermd gebied en een aantal herintroducties in een aantal landen – denken we maar aan de ooievaars van het Zwin in Knokke en de dierentuin van Planckendaal – doen hun aantallen weer voorzichtig toenemen in Vlaanderen. Vorig jaar broedde er een wild paartje in Knesselare op een electriciteitspaal in de omgeving van de Knokkebaan (dit jaar trouwens opnieuw aanwezig daar). In de Brielmeersen in Deinze vervoegden enkele wilde paartjes de tamme ooievaars die er al aanwezig waren. Natuurpunt plaatste enkele ooievaarspalen in natuurgebieden in de omgeving van Deinze, tot nu toe zonder succes. Bij ons staat er zo’n paal in de Priesteragemeers in Landegem, achter de gemeenteschool.

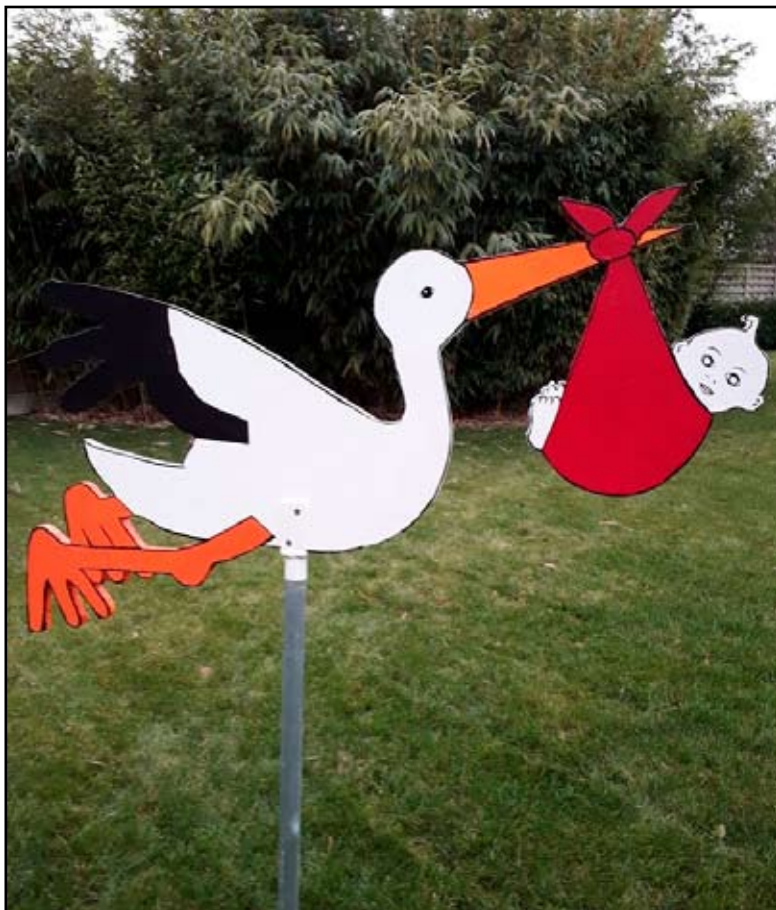

foto: Marc Van Doorselaer

Ooievaars worden overal geassocieerd met de vruchtbaarheid: "de ooievaar is geweest" wil zeggen dat er een geboorte plaatsvond. Vooral in Vlaanderen, Nederland en sommige streken in Duitsland is het nog altijd de gewoonte een beeld van een ooievaar in de tuin te zetten om een geboorte aan te kondigen. Deze traditie gaat terug op het volksgeloof, waarbij in West-Europa bijna overal de kindjes uit bronnen, waterputten, vijvers of watermolens kwamen. Vrouw Holle of de oude Germaanse godin Freya, zorgt ervoor dat het leven uit bronnen ontstaat en er na de dood ook weer naar terugkeert. De ooievaar vervult in die verhalen zijn functie van bemiddelaar die de nieuwgeboren kinderen gaat halen en aflevert bij de mensen.

Ooievaars werden ook aanzien als geluksbrengers die de lente aankondigen. Vandaar de gewoonte om een koppel ooievaars te lokken door het plaatsen van een karrenwiel op het dak of op een ongebruikte schoorsteen. Een nest zorgde voor bescherming van het huis tegen blikseminslag en brand én voor kinderzegen. Daarom was het op veel plaatsen verboden om een ooievaar te doden.

En nu maar hopen op een broedgeval bij ons in de buurt!

Peter De Groot

Wildeplantenbeurs

in de Bourgoyen-Ossemeersen

zondag
5
mei

DOORLOPEND
VAN 10.00 TOT 17.30 UUR
In en aan het
Natuurcentrum Jan Hublé
Driepikkelstraat 32, 9030 Mariakerke
(Gent)

Boekbespreking

Het doet ertoe. Over verdriet, hoop en verzet.
Jan Mertens, 2023, Waerbeke-fonds i.s.m. Oikos, 93 p.

Na het boek van Steven Vromman een tweede boek(je) over hoop... of concreter 'hoe omgaan met gevoelens van angst, machteloosheid bij de huidige klimaatcrisis en de vaststelling dat het allemaal misschien niet snel genoeg vooruit gaat... dat politici de urgentie niet snel genoeg vatten.... Hoe houden we het vol en leggen we ons niet neer bij de moedeloosheid die ons soms overvalt.

Dagelijks worden we geconfronteerd met de gevolgen van de opwarming van de aarde....en dat maakt ons bezorgd en soms moedeloos.

Jan Mertens, journalist bij het tijdschrift Mo, strategisch adviseur bij de Federale Raad voor Duurzame Ontwikkeling en voorzitter van Oikos (denktank voor sociaal-ecologische verandering) probeert een filosofisch - maar toch hoopgevend - antwoord te formuleren via een brief aan zijn fictieve dochter Julia. Het gaat allemaal vaak ook gepaard met angsten en we praten er te weinig over met elkaar... dat is al zeer belangrijk 'erover praten'.

"Of het nog allemaal zin heeft" is de vraag die hij regelmatig krijgt van jongeren en op die vraag probeert hij NIET te antwoorden dat jongeren optimistisch moeten zijn.

Geen doemdenken, geen overweldigend cijfermateriaal over hoe erg het allemaal is... over dat het allemaal was voorspeld door wetenschappers al jaren geleden en hoe alles met elkaar samenhangt...

Uit onderzoek blijkt ook dat jongeren vaak een gevoel van verraad hebben dat het allemaal niets heeft uitgehaald: we spreken dan over klimaatangst, eco-angst, klimaatpijn, klimaatkwaadheid, klimaatverdriet. "Het besef van de ernst en de omvang is soms moeilijk te dragen".

Klimaatemoties zijn een groeiende realiteit en zijn volgens de auteur in belangrijke mate een gevolg van een welbepaalde maatschappelijke ordening, van een welbepaalde visie op welvaart en vooruitgang en van welbepaalde historische machtsverhoudingen...

Maar we mogen dit allemaal zeker niet zien als een 'individueel' psychisch probleem... een voorthollend eenzijdig groeiemodel dat de klimaat evenwichten grondig verstoort... en als er onvoldoende aandacht is voor het 'systemische' karakter van de 'niet-duurzame en onrechtvaardige modellen die we moeten veranderen is de kans groot dat enkel maar de tegenstellingen tussen groepen (binnen en tussen generaties en tussen verschillende actoren zoals boeren en natuurliefhebbers, tussen de overheid, de bedrijfswereld en burgers) groter zullen worden'.

Indien we er niet in slagen het overschrijden van de 'tipping' points van ons klimaatsysteem tegen te houden dan bestaat de kans dat de ecosystemen in elkaar vallen...

Maar - en daar gaat het om - er is hoop, al is een grondige verandering van onze levensstijl nodig... maar het kan... Maar er is een duidelijk verschil tussen optimisme en hoop.

Kiezen voor een ander model van welvaart binnen planetaire grenzen is kiezen voor 'omgroei'.

De auteur kiest duidelijk voor 'actieve hoop'... en gaat daarvoor ook ten rade bij Hannah Arendt.

Hij stelt dat we moeten evolueren naar een andere kijk op de wereld, een visie die denkt vanuit een 'vrijheid van grenzen'... en dat we hierbij oog moeten hebben vanuit 'rechtvaardigheidsdenken'.... De klimaatcrisis is uiteindelijk immers een 'rechtvaardigheids crisis'.

Om met alle maatschappelijke ontwikkelingen en uitdagingen voor het klimaat en de biodiversiteit om te gaan moeten we ons als een 'rivier gedragen'... een rivier is soepel en beweeglijk, kan een weg vinden omheen een obstakel zonder zichzelf te verliezen"... Nu eens geen boek met cijfers en rapporten, geen doemscenario's, maar een filosofische mijmering die ons aanzet tot reflectie over hoe we op een hoopvolle manier met allerlei uitdagingen kunnen omgaan gaan over een rivier van verdriet, hoop en uiteindelijk ook verzet... want elke 10de van een graad telt... alles wat je doet... doet er toe ... en hierbij mag je nooit cynisch worden.

Ignace Van Dingenen

Kort genoteerd

Europees Milieuagentschap (EMA = European Environment Agency): “naar een duurzaam Europa”

Het EMA, waarvan de Belg Hans Bruyninckx tot eind mei 2023 directeur was, geeft jaarlijks een overzicht van de signalen die ons een zicht geven van de stand van zaken in onze weg naar een duurzaam Europa.

“Het opbouwen van een duurzaam energiesysteem voor Europa kost tijd, en de beslissingen die we nu nemen, bepalen de keuzemogelijkheden die we de komende decennia zullen hebben. Dat geldt met name voor de dure energie-infrastructuur. In de huidige omstandigheden moet Europa snel handelen, maar daarbij wel de juiste richting aanhouden om te voorkomen dat we straks vastzitten aan oplossingen die niet overeenkomen met wat wij willen doorgeven aan toekomstige generaties”

EMA Signalen 2023 biedt een overzicht van de meest directe verbanden tussen **milieu, klimaat en gezondheid**.

Voor meer info : <https://www.eea.europa.eu/nl/ema-signalen/signalen-2023>

Vlaamse CO2-uitstoot met 20% gedaald.

Bij de berekening van de CO2-uitstoot wordt een onderscheid gemaakt tussen de uitstoot van transport, gebouwen en de landbouwsector (Non-ETS) en de uitstoot van de zware industrie (ETS). Het is de Non-ETS die is gedaald... bij de Non-ETS uitstoot steeg enkel de transport-uitstoot. Voor meer info : [Welkom — Vlaamse Milieumaatschappij \(vmm.be\)](http://www.vlaamse-milieumaatschappij.be)

Natuurpunt Dossier: Natuur en Landbouw partners in hetzelfde landschap

Met het boerenprotest van de voorbije periode werd Natuurpunt regelmatig in een slecht daglicht gesteld. Daarom stelde Natuurpunt een dossier samen waarin werd ingegaan op verschillende vragen die in die periode in de media regelmatig werden gesteld: waarom ging NP op 14/2/2024 betogen in Brussel, hoe kijkt NP naar het landbouwakkoord van 16/2 en wat staat er eigenlijk in dat landbouwakkoord, hoe kijkt NP naar het Landbouwprotest, wat zijn de belangrijkste vragen van de landbouwers en kan NP een bijdrage leveren aan een oplossing. Onder de noemer ‘**Natuur in het hart. Natuur is de oplossing, niet het probleem**’ gaat NP in een gedetailleerd dossier in op haar Landschapsvisie, op het feit dat Natuur geen bedreiging is en op het feit dat er ‘samengewerkt’ moet worden om tot een oplossing te komen. Lees het dossier hier : <https://www.natuurpunt.be/projecten/natuur-en-landbouw-partners-in-hetzelfde-landschap#paragraaf--text--57309>

Natuurherstelwet principieel goedgekeurd.

Eind februari 2024 heeft het Europees parlement en de Europese Raad een principieel akkoord bereikt over de Europese Natuurherstelwet. In deze wet staan juridisch bindende doelstellingen en verplichtingen voor het herstellen van de natuur en ecosystemen van de natuur en ecosystemen in Europa.

Concreet gaat het om volgende doelstellingen :

- Lidstaten moeten een stijgende trend laten zien in herstel van ecosystemen in stedelijke gebieden
- In 2030 moet ten minste 20% van de land- en zeegebieden in de EU hersteld zijn
- In 2030 moet ten minste 30% van de aangetaste habitatsoorten in de EU hersteld zijn

Hopelijk wordt dit principieel akkoord uiteindelijk bekrachtigd want de laatste periode (eind maart) steken allerlei politieke strategieën de kop op om het akkoord alsnog NIET te bekrachtigen.

Voor meer informatie zie www.bblv.be en voor de compromistekst zie <https://vng.nl/nieuws/europese-raad-en-parlement-akkoord-over-natuurherstelwet>

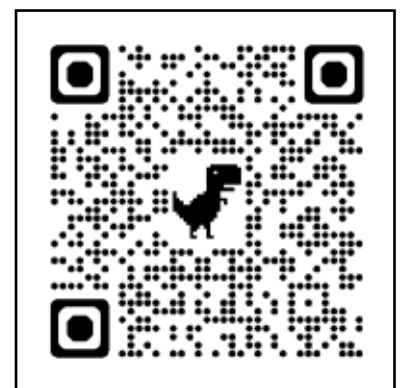
Natuurmanifest

Uiteindelijk vraagt Natuurpunt dat lezers die zich kunnen vinden in de visie van Natuurpunt een Natuurmanifest zouden tekenen dat focust op volgende uitgangspunten.

1. We geven de natuur de ruimte die ze nodig heeft.

2. We bouwen een sterk natuurweefsel uit, tot aan onze voordeur
3. We worstelen niet met het water, maar wijzen het de natuurlijke weg
4. We zuiveren onze bodem, lucht en waterlopen Iedereen - ook de natuur - heeft recht op schoon water, een gezonde bodem en frisse lucht.
5. We steunen landbouwers die werken met de natuur
6. De natuur stopt het biodiversiteitsverlies
7. De natuur zorgt voor stabiele ecosystemen
8. De natuur maakt Vlaanderen klimaatrobust
9. De natuur houdt ons fysiek en mentaal gezond. De natuur redden is onszelf redden.
10. De natuur geeft de economie een sterke basis: 'There is no business to be done on a dead planet.'

Doen...ga naar de volgende site en teken het manifest : <https://www.natuurpunt.be/projecten/natuur-en-landbouw-partners-in-hetzelfde-landschap#paragraph--text--57309>

Natuurpunt : Betonrapport 2024

Uit de gegevens van het recente Betonrapport 2024 van **Breekijzer en Natuurpunt** kwam er tussen 2013 en 2021 in totaal liefst 15.000 hectare verharding bij, of gemiddeld meer dan vijf hectare per dag ipv te ontharden ..

'**Ontharden**' betekent uiteindelijk meer natuur, meer grondwater, minder overstromingen en minder hitte-eilanden Om de klimaatdoelstellingen m.b.t. de betonstop te kunnen halen, zullen we tot 2050 jaarlijks 1 m² per Vlaming moeten ontharden. Ddit blijkt allemaal uit het recente betonrapport dat je hier kan vinden : <https://www.natuurpunt.be/projecten/betonrapport-2024>

Je vindt er basisgegevens m.b.t. de verhardingstoestand, de verhardingsevolutie, de onthardingsopgave per provincie alsook een indicatie van wat er per provincie en per gemeente zou moeten gebeuren.

De betonfiche voor Deinze kan je hier vinden : <https://drive.google.com/drive/folders/1Xa1VGeoDNk0duOMogh0OfgPOQWAASZJu>

Daaruit blijkt o.a. dat Deinze in de periode van 2013-2021 een verhardingssnelheid heeft van ongeveer 497m² per dag t.o.v. een gemiddelde van 169 m² per dag voor Vlaanderen.

Deinze beschikt in totaal over 12803 ha grond (voor ca 43942 bewoners) waarvan 21,2% harde bestemming (= bouwgrond) en 78,8% zachte bestemming (= landbouwgrond en natuurgebieden). Om de klimaatdoelen voor 2050 te bereiken zou er 186,7 ha moeten onthard worden.

Jaarrapporten over het bestand en de toestand van verschillende dierenpopulaties en planten

Vlinders : <https://www.natuurpunt.be/nieuws/dit-was-2023-voor-de-vlinders>

Paddenstoelen : <https://www.natuurpunt.be/nieuws/ook-in-2023-waren-paddenstoelen-populair>

Sprinkhanen en krekels: <https://www.natuurpunt.be/nieuws/hoe-was-2023-voor-sprinkhanen-en-krekels>

Ignace Van Dingenen

Nieuws vanuit de Oude Kale

Nieuwe aankoop in de Vallei van de Oude Kale

Op 29 februari tekende ik de akte voor een hooilandje in de Vallei van de Oude Kale. Met een oppervlakte van 6030 m² is deze aankoop helemaal niet (meer) zo speciaal. Ook de actuele vegetatie is niet echt spectaculair, met nog vrij veel Engels raaigras in de grasmat. Toch twijfelde ik geen moment om dit perceeltje te kopen. Het is vooral de ligging die deze aankoop erg interessant maakt. Het perceel ligt heel centraal in de Vallei van de Oude Kale (zie kaartje), in een vrij natte zone van de vallei. Delen van het perceel overstromen bij hoge waterstanden. Het stuk grenst bovendien aan het recent aangeplant bosje van enkele Gentse natuurliefhebbers, en ligt op een tiental meter van een smal perceeltje dat Natuurpunt tien jaar geleden al kocht. We verwachten dat hier binnen enkele jaren onder aangepast hooilandbeheer opnieuw meer kleur in het grasland komt. Erg leuke soorten, zoals pijptorkruid en beekpunge, staan alvast nog in de buurt.

Een langlopend dossier...

Dit perceel (geel op de afbeelding) kwam voor het eerst op onze radar te staan in september 2014. Een alerte inwoner van Evergem wees ons toen op een agendapuntje van de OCMW-raad van Evergem: de onderhandse verkoop van dit hooiland in de Vallei van de Oude Kale. Zonder te twifelen deed ik toen al een bod. Het OCMW ging eerst akkoord, maar tot een aankoop kwam het toen niet. De pachter weigerde in te stemmen met de verkoop en het OCMW besliste uiteindelijk om niet te verkopen. Het dossier stierf een stille dood....

Tot het najaar van 2022. Verschillende mensen wezen me op een bordje met aankondiging van een openbare verkoop. Het bordje stond – bizar genoeg – helemaal niet bij het perceel in kwestie, maar na wat opzoekingswerk wist ik al snel dat dit over hét OCMW-perceeltje ging. Dit toont nog maar eens het belang om ogen en oren open te houden voor mogelijke aankopen: beter een berichtje te veel, dan eentje te weinig... Ik kreeg vlot de toelating vanuit het secretariaat in Mechelen en ik trok op 29 november 2022 met veel goede moed naar de openbare verkoop. Ook deze keer draaide de verkoop op niets uit. Door een procedurefout moest de openbare verkoop worden uitgesteld. Het voorkeurrecht was niet aangeboden aan de Vlaamse overheid. Openbare besturen (zoals gemeentes en OCMW's) zijn immers verplicht om onroerende goederen eerst aan te bieden aan de Vlaamse overheid, om de kans te geven om zo gronden te verwerven om beleidsdoelstellingen te realiseren. De notariaatsmedewerker beloofde me op de hoogte te houden van het verdere verloop.

In de maanden volgend op de openbare verkoop controleerde ik regelmatig de website van het notariaat. Te weinig – zo blijkt. Bij de laatste controle bleek de tweede openbare verkoop al enkele weken gepasseerd te zijn. Een geluk bij een ongeluk: het perceel in de Vallei van de Oude Kale bleek niet verkocht te zijn. De instelprijs lag wellicht aan de hoge kant en was eigenlijk niet aangepast aan de recente wijziging in planologische bestemming (in mei 2022 wijzigde de Vlaamse regering de bestemming 'valleigebied' naar 'natuurgebied', maar dat was pas na het schattingsverslag). Vanuit landbouwkundig perspectief is dit perceel niet langer interessant vanwege een bemestingsverbod voor de nieuwe eigenaar, voor een particulier wordt dit perceel onbruikbaar omwille van de zittende pachter. Omdat we met Natuurpunt in termijnen van decennia denken, is het niet zo erg dat dit perceel nog een tijdje door de zittende landbouwer gebruikt zal worden. We boden de instelprijs en kregen een mondeling akkoord vanuit het OCMW. Helaas betekende dit niet dat de akte snel verleden kon worden: de verkoop werd nog twee keer uitgesteld. Op 29 februari 2024 lukte het toch en werd de akte getekend. Eind goed, al goed...

Spannend door debat publieke gronden en boerenprotesten.

De combinatie van die lange doorlooptijd met recente maatschappelijke ontwikkelingen zorgde bij mij voor de nodige onzekerheid over de verkoop. De voorbije maanden was er zeer geregeld aandacht voor de verkoop van publieke gronden. De omstreden verkoop van 450 hectare landbouwgrond van het OCMW van Gent aan de Katoennatie

(Fernand Huts) komt nog regelmatig in de pers. Ook de Gentse volksraadpleging van 8 oktober vorig jaar zette de verkoop van publieke gronden opnieuw in de schijnwerpers, met de vraag of gemeentelijk publiek vastgoed al dan niet geprivatiseerd mag worden. En tot eind september loopt de tentoonstelling 'Gentse Gronden' met Landegemnaar Hans Vandermaelen als medecurator in het STAM, het Stadsmuseum Gent. Dat de verkoop van OCMW-gronden niet langer een evidentie is, blijkt bijvoorbeeld uit het moratorium op de verkoop van gronden van het OCMW van Gent. De verkoop van de publieke gronden is zeker een publiek debat waardig, omdat belangen op korte termijn goed moeten worden afgewogen tegen langetermijnbelangen. In ons dossier verkoopt het OCMW van Evergem haar landbouwgronden voor de financiering van een nieuw rusthuis. Op het eerste zicht lijkt dit een nobel doel, maar het belangrijkste argument tegen dergelijke verkoop van publieke gronden, is het (zeer) snel opsouperen van een reservespaarpot van langzaam verkregen patrimonium van de OCMW's. Aan het huidige tempo van verkoop, zou het volledige patrimonium van alle OCMW's al binnen enkele legislaturen helemaal verkocht kunnen zijn. De verkoop van publieke gronden is dus een erg tijdelijke financieringsoplossing. Enkele prominente wetenschappers pleitten daarom dat die gronden veel beter ingezet worden bv. om de transitie naar duurzame landbouwvormen te stimuleren, wat een impact heeft op veel langere termijn.

Ook de verhitte boerenprotesten van afgelopen maanden maakten het bij momenten nagelbijten. Verschillende politici gingen frontaal in de aanval tegen 'de natuur', niet in het minst enkele kopstukken van CD&V, de partij die ook in Evergem in het bestuur zit. Opgestookt door landbouwers in zware tractoren die het economisch leven stillegden, lieten heel wat politici zich leiden door het machtsvertoon en de "alternatieve waarheden" die enkele luide roepers tijdens die protesten verkondigden. De natuur – die zichzelf niet kan verdedigen – werd een gemakkelijk slachtoffer. De natuur leek de ideale bliksemafleider voor een (falend?) landbouwsysteem dat gericht is op maximale productie voor een wereldmarkt. Dit alles in een landbouwsysteem waar lage voedselprijzen lijken te primeren op gezonde ecosystemen en de gezondheid van de mensen. Hoewel honderden wetenschappelijke rapporten duidelijk aantonen dat investeren in natuur zichzelf in veelvoud terugverdient, ging de Vlaamse regering deels mee in de eis van de landbouwers en besliste bv. om tot 1 oktober 2024 geen gronden in agrarisch gebied aan te kopen. Ook het aankoopbeleid door Natuurpunt werd in vraag gesteld... Slik.

Met de verkoop van het perceel (*centraal op de foto, Oude Kale stroomt bovenaan*) aan Natuurpunt, ben ik er van overtuigd dat de maatschappelijke winsten gemaximaliseerd worden. We zullen hier niet alleen de natuurwaarden herstellen, iets wat op zich al positief is voor de brede bevolking. We schenken bij dit herstel ook erg veel aandacht aan overige maatschappelijk waarden, zoals het behoud van de cultuurhistorische en landschappelijke waarden en versterken op die manier de belevingswaarden. Zelfs voor de landbouwers vallen hier winsten te halen. We streven bij het beheer van ons hooilanden maximaal naar

een samenwerking met de plaatselijke landbouwers. We werken al samen met maar liefst 17 landbouwbedrijven uit de buurt. Een aankoop van een hooilandperceel in de Vallei van de Oude Kale door Natuurpunt betekent bijna altijd dat het perceel in gebruik blijft bij een lokale landbouwer, en niet verloren gaat aan een (buitenlandse) investeerder of aan de 'vertuining' en 'verpaarding' van het Vlaamse buitengebied. Om nog niet te spreken van een sterke buffering tegen droogte en overstromingen...

Financiering

Het perceel kostte ons 36.314,42 Euro (incl. kosten), waarvan we voor bijna de helft kunnen rekenen op subsidies vanuit de Vlaamse overheid. Ook de gemeente Lievegem draagt normaal voor 10% bij aan de aankoop van natuurgebieden. Voor onze Natuurpunt-afdeling betekent dit wel nog zo'n 15.000 Euro die we zelf moeten bijeenzoeken. We kunnen de laatste jaren rekenen op een vaste sponsoring van ACASA, maar vragen vandaag – meer dan ooit – ook de steun van ons leden. Vandaar ook de brief in bijlage bij het tijdschrift.

Toon Spanhove

Publieke consultatie nieuw natuurbeheerplan Vallei van de Oude Kale

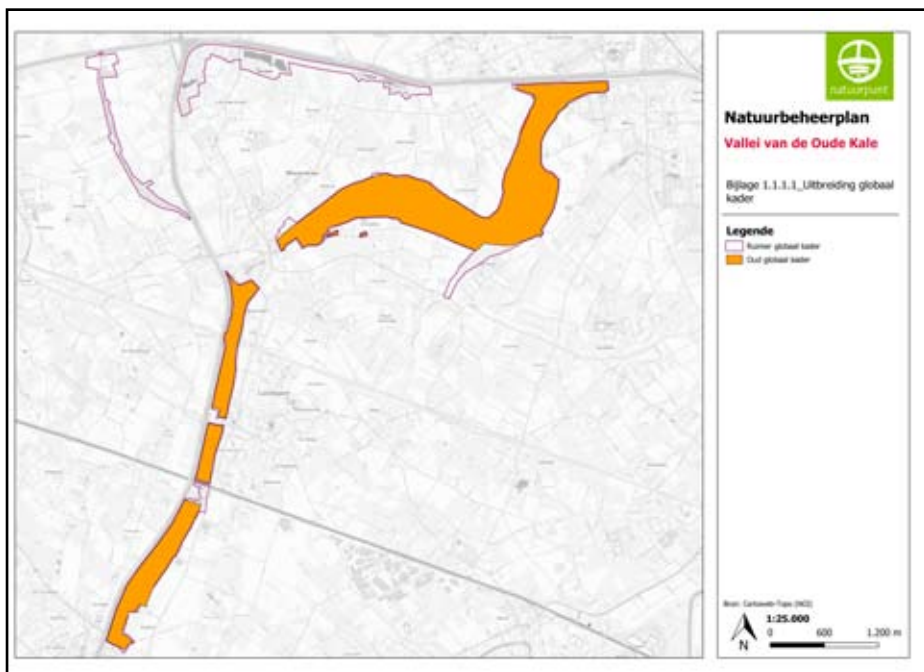
In 2000 werd de Vallei van de Oude Kale voor het eerst erkend als natuurreserveaat. In de jaren daarop werden enkele uitbreidingen van het natuurreserveaat goedgekeurd, maar de laatste twintig jaar werd echter geen uitbreidingsdossier meer ingediend, ondanks de sterke groei van het aantal percelen die we met Natuurpunt beheren.

Door de grondige wijziging van het natuurdecreet van 28/10/2017 werd de hele natuurbeheerplanning door elkaar gegooid. Oude beheerplannen moeten worden omgezet naar het nieuwe systeem, waarbij voorrang gegeven werd aan de natuurgebieden die in Natura 2000 gebieden liggen. Dit zijn de gebieden die werden aangeduid om het gros van de Europese Natuurdoelstellingen te realiseren. In onze regio zijn dit gebieden als het Leen, de Vinderhoutse bossen, de Zeverenbeekvallei en de bossen rond het kasteel van Ooidonk. De Vallei van de Oude Kale behoort niet tot de Natura 2000 gebieden, en kwam achteraan in de lijst terecht...

Vorig jaar startten we met de herziening van het natuurbeheerplan voor de Vallei van de Oude Kale. Het werd een intensief proces, waarbij het lokale beheerteam samen met de consultantplanning (Natuurpunt-secretariaat) o.a. de beheerdoelstellingen voor alle percelen in ons beheer vastlegden. Het resultaat van dit proces is publiek consulteerbaar op de website van het Agentschap Natuur en Bos (<https://natuurenbos.vlaanderen.be/inspraak-van-de-burger/natuurbeheerplannen-publieke-consultatie>).

Buiten de sterke toename in beheerde oppervlakte (een vertienvoudiging), voorzien we ook een uitbreiding van het globaal kader, de zone waarbinnen we het natuurreserveaat willen realiseren. In vergelijking met het bestaande erkende visiegebied (= de vroegere term), is het globaal kader (nieuwe term) uitgebreid met de strook langs het Kanaal Gent – Oostende (vooral percelen die we nu al beheren of met een bestemming natuur) en met het alluviaal bos rond het Vaardeken (eveneens met bestemming natuur en in de praktijk al in een natuurbeheer door de jachtcompagnie), en enkele kleinere zones die in ruimtelijke uitvoeringsplannen werden aangeduid als zones voor weilanden of agrarische gebieden met ecologisch belangen. Door die extra zones mee op te nemen in het globaal kader, wensen we vanuit Natuurpunt vooral aan te geven mee te willen instaan voor de realisatie van de bestaande bestemming van die gebieden.

De ervaring uit enkele andere reserveaatgebieden leert helaas dat een dergelijke consultatie aanleiding kan geven tot zeer hevige protestacties bij eigenaars en gebruikers van percelen die gelegen zijn in het globaal kader. Ze vrezen voor een waardevermindering van hun eigendom of een inperking van gebruiksrechten voor percelen die binnen het globaal kader liggen. Die vrees is echter volledig onterecht. Het globaal kader heeft helemaal geen juridische consequenties voor eigenaars of gebruikers van de anderen percelen. Alle natuurdoelen worden gelegd op percelen beheerd door Natuurpunt zelf. Een globaal kader zorgt vooral voor een administratieve vereenvoudiging bij een eventuele verkoop van een perceel aan Natuurpunt. Het geeft

echter geen enkel voorkoop- of voorkeurrecht voor percelen die nog niet door Natuurpunt beheerd worden.

Tijdens soms hoog oplopende discussies bij de publieke consultaties van andere reservaten werd soms de reinste onzin verkondigd. Uiteraard hopen we dat de consultatie rond het natuurbeheerplan voor de Vallei van de Oude Kale wel sereen kan verlopen. Mocht je komende maand zelf boutespraken horen of lezen over de reikwijdte van een goedkeuring van onze percelen als natuurreserveaat, dan kan je zelf best kritisch blijven en die beweringen dubbel checken. Op de website van ANB staat glashelder uitgelegd wat een natuurbeheerplan in het algemeen, en het globaal kader specifiek, wel en vooral wat het niet betekent. En voor wie de complexe formuleringen niet schuwt, is er altijd het natuurdecreet en bijhorende uitvoeringsbesluiten, met de juridisch bindende betekenis van dit alles.

Tien jaar aankoper

Vrijwel exact tien jaar geleden, op 1 april 2014, ondertekende ik mijn eerste akte als aankoper voor Natuurpunt in de Vallei van de Oude Kale. Toen kocht ik een smal perceeltje van amper 1288 m² van wijlen Etienne Depauw, op een tiental meter van de huidige aankoop.

In die tien jaar veranderde bijzonder veel in de vallei. De oppervlakte in eigendom van Natuurpunt vertienvoudigde maar liefst: van 3 hectare in 2014 naar 38 hectare nu. Een gelijkaardige toename zagen we in de oppervlakte in natuurbeheer: die steeg van 9 hectare in 2014 naar 85 hectare nu. Onze aanwezigheid, als beheerder in het veld, maar zeker ook als deelnemer aan tal van overlegmomenten, zorgde ook voor meer aandacht voor de natuur in de vallei. Met resultaat. Ongeveer 100 hectare van de Vallei van de Oude Kale kreeg ondertussen ook een planologische bestemming als natuurgebied. Momenteel loopt ook de publieke consultatie over het nieuwe natuurbeheerplan (zie vorige pagina), waardoor vrijwel al onze percelen (hopelijk) ook officieel als natuurreservaat erkend zullen worden. De spreekwoordelijke kers op de taart van vele jaren inspanningen.

De belangrijkste zijn natuurlijk de veranderingen op het terrein zelf. De achteruitgang van de natuurwaarden in de vallei lijkt zo goed als gestopt.

Tien jaar geleden merkte ik bijna jaarlijks nog vernietigde graslanden, gedempte grachten, geploegde percelen, een doodgesproeide grasmat of illegaal omgezaagde bomen. Dergelijke praktijken komen nu nog maar zelden voor. De basisnatuurkwaliteit, ook buiten onze eigen percelen, stagneert of neemt zelfs toe. Maar het is vooral op de percelen in beheer van Natuurpunt waar de natuurwaarden sterk vooruit gingen. We onderhielden de vele bomenrijen, legden honderden meter bijkomende houtkanten aan. Die oudste houtkanten bruisen nu van het leven. Vrijwel overal zien we ook meer variatie in de grasmat. Op vrijwel alle percelen verschenen opnieuw kruidachtigen – vaak in grote getale. Vooral op percelen die reeds tientallen jaren in ons beheer zitten, komen leuke soorten terug, vaak met prachtige kleurschakeringen als gevolg. Op ons allereerste perceeltje, C111, zorgt het massaal opduikend knoopkruid tegenwoordig voor een parse kleur én extra nectar voor insecten. Er staan tegenwoordig duizenden margrietten in de Priesteragemeers in Landegem. In de Poekmeers herstelden we een botanisch topperceel, met soorten die in de rest van de vallei amper nog voorkomen. Allemaal leuke signalen, die de energie geven om er nog eens tien jaar bij te doen.

Toon Spanhove

Deze winter werd opnieuw hard gewerkt in de Vallei van de Oude Kale. Er werden tientallen wilgen geknot en vele meters houtkant aangeplant (Natuurherstel werkt!). Door de hoge waterstand was het dikwijls ploeteren in de weiden en diende regelmatig het 'Ijzeren Paard' van Natuurpunt ter hulp geroepen te worden.

Eén van de hoogtepunten wad de Gezinsnamiddag op 3 februari. Toen werd een takkenwal en doornhaag aangeplant, werd een groot bijenhotel gemaakt en konden de kinderen hun eigen geknutseld bijenhotelletje naar huis meenemen.

AGENDA

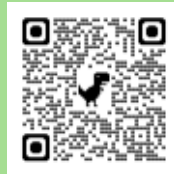
ZONDAG 5 MEI

**VROEGOCHTENDWANDELING IN DE VINDERHOUTSE BOSSEN
OM 6U PARKING BEEKSTRAAT 46, DRONGEN**

ZATERDAG 22 JUNI

**AVONDWANDELING IN DE VALLEI VAN DE OUDE KALE TE LANDEGEM
18u30, STATION LANDEGEM**

EN NOTEER ALVAST:

ZATERDAG 24 AUGUSTUS: NATUURATELIER AAN KAPEL TER DURMEN MERENDREE

ZONDAG 22 SEPTEMBER: FIETSTOCHT NAAR ONZE NATUURHERSTELPROJECTEN

ZONDAG 20 OKTOBER: PADDENSTOELENWANDELING IN DE HOOGGOEDBOSSEN TE AALTER

MEER INFO VIA ONZE

DIGITALE NIEUWSBRIEF,

WWW.NATUURPUNT.BE/NEVELE

OF FACEBOOK NATUURPUNT NEVELE

VERKIEZINGEN 2024

Dit jaar gaan we twee keer naar de verkiezingen: op zondag 9 juni voor de Europese, federale en regionale verkiezingen en op zondag 13 oktober voor de gemeente- en provincieraadsverkiezingen.

Natuurpunt en Partners Meetjesland en de lidverenigingen hebben heel wat voorstellen voor de komende beleidsperiode en inspirerende voorbeelden uit de voorbije periode. Die bundelden we in een memorandum. Hoe zorgen we voor een veerkrachtige natuur? Wat is de link met welzijn en erfgoed? En wat zijn onze ideeën rond de thema's voeding, energie, mobiliteit, ruimtelijke ordening en water?

We hopen dat ons memorandum de Meetjeslandse gemeentebesturen en ook anderen inspireert om het Meetjesland klimaatbestendiger en natuurrijker te maken. We willen hier graag samen met hen actief werk van maken.

Je vindt het memorandum op <https://www.npmeetjesland.be/verkiezingen/>

